

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

De his que pene causa relinquuntur

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

ris. hic impedimento facti. dixi in. l. ventre. de acq ren. here.

Um in testamento.

De hoc dicitur no. per Dy. in. c. inspicim^o de re. iur. lib. vi.

Ex. l. sequenti.

¶ An valeat dispositio testatoris dicentis volo qd satisfiat oibus illis qui sunt scripti i cedula qd dedi guardiano minorum. Et an cu testator dicit lego ticio mille que det illi psona qd declaravi sibi z heredi meo: z discordat legatari^o z heres an valeat legatum.

Uem heredi.

¶ An valeat dispositio testatoris dicentis volo qd satisfiat oibus illis qui sunt scripti i cedula qd dedi guardiano minorum: an ualeat. Ja. determinat qd no. Ego determino p rariu: si apparet qd illa cedula sit illa qua testator guardiano dimiserit ex p patione litteraru vel alio modo: vt dixi in. l. si ita scripsero. de codi. z demon. Item no. hanc. l. na vidi testamentu in quo testator sic dixit. lego ticio mille que det illi persone qua declaravi sibi z heredi meo. de cedit testator contentio est inter heredem z legatariu: qd heres dicit de vno: legatarius dicit de alio. quid iuris. Dico qd debet inspicere quod est verisimilius rone affectionis testatoris. alias fideicommissum esset inutile rone incertitudinis: vt. l. si fuerit. in prin. s. eo. ideo remanet penes legatariu. ¶ Ultimo not. qd si relinquo tibi centum z dico volo qd dentur ei que dixi tibi qd in dubio no videtur factum illud relictum in fraudem: vt hic. z no. in. l. lucius. s. si. s. de le. i. z. l. no intelligitur. circa fi. de iure fisci.

Um queritur.

Dicitur no. in. l. v. teribus. s. de pactis.

I quis.

De clara: vt no. Dy. i. c. in obscuris. de reg. iuris libro sexto.

Ex. l. sequenti.

¶ Inquisitio formata ticiu potestate perusij: procedit lz uocetur sempronius.

U habebat.

¶ An p priu nomē vel demonstratiuum inspicere debeamus ex qd litate noticie disponētis inspicitur. h. d. Dixi per h. c. l. qd si dur ducatur facit inquisitionē cōtra ticiu potestatem assisij cū in veritate uocet sempronius qd magis inspicim^o hanc dignitatem qd nomen p priu: qd nomen p priu no habetur menti: vt hic. z sic magis accipit demonstratio qd nomē p priu. dixi in. l. demonstratio. de codi. z demon. Scdo no. qd hic est vnus de casibus i quo doctria que sumit ex. l. si seruus cōis ita. de stip. ser. no h3 locū vt hic. z dixi in. d. l. si seruus.

Ex. l. sequenti.

¶ Clausula in fine posita quando referatur ad omnia precedentia.

Lures.

¶ Clausula i fi. posita no refert solū ad proxima: sed ad oia precedentia continuata scriptura prolata. hoc dicit. ¶ Quero que est rō huius. l. qd clausula in fi. posita ad oia precedentia refertur. Rū. primo ppter dictionē repetitiuaz hoc amplius: vt. l. aurelius. s. testamēto. s. de libe. lega. ¶ Secunda ratio est: qd clausula vltio posita fuit per se principaliter posita. vnde ad omnia precedentia refertur: vt. l. iij. s. filius. s. de libe. z posthu. z. l. talis scriptura. s. de lega. i.

z. l. i. de libe. prete. si enim illa clausula no esset p se principaliter posita: sed ad aliaz dispositionē qualificandā: vtputa si conditionalis modus insertur legato vltimo loco apposito: tūc ad aliud non refertur nisi ad illud vltimum: vt. l. filij. z ibi not. quando dies lega. ce. ¶ Quero quare dicit iuriconsultus cōiuncta scriptura. Dicit glo. secus si ex interuallo: vt. l. lecta. s. dicebam. s. si cer. pe. vide glo. qd incipit. nūc re pūgit. ibi z fac vim. z dic hoc est no vep: qd no est interuallum i eodem testamento no diuertēdo ad alios actus naz testamentū debet fieri vno contextu: vt. l. heredes in fi. s. de testa. sed veritas est ut intelligamus coniuncta scriptura. i. continuato sermone secus si in medio plura dixisset: qd tūc ad omnia precedentia no refertur: ut no. glo. in simili insti. de re. di. s. item lapilli. An aut clausula in precedentibus legibus apposita intelligatur repetita in sequentibus. dixi in. l. pretor in princi. vi bo. no. rauto.

De his que pene ca relinquunt.

Ex. l. sequenti.

¶ Que dicantur dispositiones reprobate: z an ualeat statutum qd clericorū cōsanguinei teneantur pro eis si aliquid faciunt.

¶ Si precedit dispositio illicita z reprobata relictus nomine pene a quocunqz non valet hoc dicit. ¶ Op. qd relictum nomine pene a quocunqz ualet: vt. C. e. l. i. z insti. de le. s. si. So. glo. hic. z. l. multa. de p di et demō. z. l. si qs heres de vul. z pupi. qd iste leges hodie sunt correcte. Dy. in. l. multa hoc reprehendit: qd etiā de iure antiquo poterat relinqui noie pene: vt. l. i. s. itē si ita. ad. l. fal. z. l. si penū. qd di. le. ce. z. s. de pe. le. l. si penū. No ob. bec. l. que loqur qd pcedit aliqua temeraria vllicita dispō qd t3 Ly. C. e. l. i. ¶ Quero que sūt iste dispositiōes probrose. R. qd cūqz in dispōe venit aliquid qd sit reprobatū moribus iure ciuili vel ptorio: vt. l. i. z. l. filius. de condi. insti. Idē puto qd si dī in testō lego filie mee centū: z volo qd no possit se maritare sine cōsensu talis. alias cadat a dicto legato certe istud no v3: vt. l. cum tale. s. si arbitrio. j. de p di. z de. Idē puto qd aliquid relinquitur filio infra legitimā: z adijcitur qd si plus petat cadat a dicto legato. Lerte ista adiectio n̄ ualere: qd grauamen no potest poni in legitima ut. l. quoniā. C. de inoffi. test. ¶ Ultimo no. hanc. l. conrra statuta ciuitatū que dicunt qd clerici aliquid faciant: z si no faciunt eoruz cōsanguinei teneant ad tantā penā. Lerte ista adiectio pene no v3: vt hic. z de isto grauamine qd imponitur cōsanguineis dixi in. l. de pupillo. s. si qs ipsi ptori. de ope. no. nun. in. ix. q.

Ex. l. sequenti.

¶ An ualeat relictus factum filie si nupserit de mille: si ingreditur monasteriū de centuz. Et an testator possit dānare heredem: ut si non soluat legatū qd soluat tantum nomine usurarum.

¶ Enam. Quero pater reliquit filie sue si nupserit mille. z si ingressa fuerit monasteriū: habeat ducenta tantum non ultra. an istud videat detractum de illa quantitate maiori nomine pene. an sit causa. Et videtur qd sit causa: qd ex causa videtur dixisse: qd si monasteriū ingredere poterit ingredi cum minori pecunia qd si nuberet. sed certe siue sit causa siue pena legatū valet

De his q pene ca. relin. rubri.

d f filio. q valet

imo totius dico q tale statutū si v3 qd videt factuz i odium clericorū. c. petr^o diacon^o. z. c. signi fcastr. de homi. l. heres me^o. s. si. de p di. z de. z hanc ptem t3 imo z idē t3 bal. z ang. p illā. l. i. l. i. s. in ius vo. vt eāt bal. l. i. l. i. C. de idi. v3 dicit. z lap^o al lega. iij. z gl. no. i. cle. ij. d. sen. ex. in. d. quōly z sin. no. bal. in. l. raptoris de epif. z cle. z i. l. i. C. vñvi. p cordat bal. i. l. ur. v3. de iur. z p hac pte ē ca sus no. in. c. sciat cūcti. d. elec. in. vi. al leg. p ang. in. d. l. v3. v3. z p h dico q statutum dicitis qd colo ni clericorū teneant ad collectas et h in odū clericorū: tale statutū est p libertates eclesie: z ita sing. t3 bar. i. l. peneo. C. de agri. z cē. li. xi. z sentit i. l. de pupil. lo. s. si qs ip si ptori. de op. no. nun. z bal. in. l. i. C. de epif. z cle.

Um be redi. in cedula. de ce dula relicta apud fratres sci frāscisci. z vide ad hoc dictū quod hēs i. l. ait p tor. s. iudex de re iudi.

U habebat. Et istuz tex. nota. allegat bar. in. l. iij. in fi. de le. i.

Lures. ibi not. itellige saluo eo qd hētur in. l. mulieri z ticio. z qd ibi bar. de p di. z de. z h adde bal. l. i. l. in fi. C. de legi. heredi.

Enam. ca reijcitur. bal. tenuit p. i. au. nisi rogati. ad tre. & saly. idē
p. ibi & vide ad hāc. q. no. p. hāc que bēs in libro magno cōsiliōrum. &
bal. in. l. deo nobis. de epis. & cle. & limita multū not. hunc tex. proce
dere qñ dictū fuit si nō ingredere monasteriū simpliciter. sed sec^o si dica
tur: si nō iqr. dūal monasteriū fratrū minorū vel simile cū alia eēt ad huc
mōasteria s3
bal. & Imol.
no. p. illū tex
tū in. l. h. mō
.j. de p. di. &
demō.

Cōdaste
riū ingrede
ref. vid. bal.
l. l. i. x. col.
C. e. & i. l. cū
allegas i. pe.
col. C. d. v. f.
Ad materiā
h^o. l. penā. ad
de qd pau. d
ca. in auē. ni
si rogati. C.
ad tre. die se
consuluisse
vna cū mul
tis alijs & po
stea dētā qd
fuit disputa
ta Bononie
Si testōr. reli
qrit filie sue
mille si ma
trimoniū p.
perit. Si qd
ingrediat mo
nasteriū reli
qrit sibi. cc. et
nō vltra. ipa
qo religione
igressa est q
petet mille:
ac si matri
moniū p. r.
set p. istā. l. et
certe si si re
ligisset spū
ter. cc. si mo
nasteriū itra
merit. s3 solū
mille bñ pos
set petē mille
p. l. istā. q. tē
nō p. l. ar. d.
exp. p. ita tē
ne testatoris
p. r. v. l. in
terpretat. cā
fuisse talē: si
nupserit. l. in
seculo vel re
grediēdo: qz
dicat matri
moniū spūa
le. S3 h. ap
paret d. p. r. a
intētiōe qz
inquātuz re
ligit mille si
nupserit sen
sit dūtāt d.
matrimonio
carnali nō d.
spūali postqz
i. cāu q. religi
onē ingrediat
spūaliter pui
dit. de ec. qz
ghalis dispō
nō referat ad
specifica: vt
l. l. v. l. clau
sula d. v. ob.
vñ nō v3 ba

sed ista pena siue causa reijcitur vt i. au. de san. epif. s. sed hoc de presenti. Ratio est: qz talis cā impediret vitā cōtemplatiuā. nam timore ducta ne perderet illud legatū citius nuberet qm mōa sterium ingrederetur. quod lex respuit. quis er go erit modus: ut testator possit sic grauare. Re spōdeo qz d3 dicere sic. relinquo filie mee centuz & ei qui eam duxerit in vxorē relinquo qnquagita. hoc modo valet istud relictuz. & monasteriuz nō posset capere: qz nō est relictum vxori. sed ei qui ducet in vxorē. hoc probatur in. l. ticio. s. i. de condi. & demō. Confulo tū qz addat vñ. i. id quod marito relinqtur debeat esse precipue do/ tis. als ipse sibi hēret. **C** Quero an testator pol sit indicere sūras in testō: vt si heres meus nō soluit infra menses volo qz soluat tantū nomine usurarū. Rñ. non. sicut enim de iure ciuili usure sunt prohibite vltra certaz quantitātē: ita hodie de iure canonico sunt prohibite in totuz. p hoc est tex. in. l. iij. s. fin. de an. leg. Ex hoc concludo aliud qñ pena adijct datōni quātitatē vltra le gitimū moduz vsurarum de iure ciuili nō valet: vt. l. iulian^o. s. ibidē. de act. empr. & l. cū allegas de vsuris. p. iuncta. l. iij. in fi. de an. leg.

C De regula catoniana. Rñca.

Ex. l. sequenti.

C Regula catoiana: an sit regula iuris: ibi. **H**is Et an habeat locum in legatis cōditionalibus: ibi. **Q**uero. Et an in legatis puris vel relictis in die certū: ibi. **Q**uero vtrū. Et an habeat locū in legatis quorum dies cederet a tpe mortis: ibi. **Q**uero. Et an cū legatuz deficit rōne persone le gantis habeat locū regula catoniana: ibi. **P**ri muz. Et qd cū deficit ratione rei: ibi. **V**enio. Et quid qñ legatū deficit mixta cōsideratione rei & legatarij: ibi. **V**enio ad tertiū. Et qd qñ deficit mixta cōsideratiōe legantis & legatarij: ibi. **V**enio ad quartū. Et qd qñ deficit mixta cōsideratiōe legatarij & ei a quo legal: ibi. **V**enio ad quātum. Et qñ deficit ex psona legatarij: ibi. **V**enio ad sextū. Et an regula cato. hēat locū in be reditate & donatiōe cā mortis: ibi. **Q**uero. Et q fit ratio qz in legatis cōditionalib^o nō h3 locum regula catoniana: ibi. **Q**uero que. Et an cū re stamentū deficit rōne solēnitatis: hēat locum re gula catoniana: ibi. **V**ltimo. Et que sit rō qz qñ legatū deficit mixta cōsideratione legātis & lega tarij potius inspiciat qz nocet qz qz pdest. vide in fine.

C Atoniana.

Legata pu ra qz testi tpe nō valerēt si testator tunc decederet nō cōfirmātur ipedimēto cessante se cus in legatis cōditionalib^o vel i die incertā. h. d. **P**rio ponit regulā cato. Scōo eaz declarat. scōa ibi qz diffinitio. In text. ibi nō vale re. dic etiā si cā ipedimēti inueniat a mota. dy. **D**icā hic qz regula catoniana diffinit. & infra di

bere nisi. cc. ita determinat bal. post iaco. de bel. in. l. deo nobis. de epif. & cle. & in. d. auē. nisi rogati. l3 ex verbis bar. hic colligat p. r. iū dum dixit qz rō est ne alias ipediatur vita cōtemplatiua. sed ista est vitas & cōformio i tentioni testātis. Itē allegatur bal. in p. r. iuz in. l. h. C. de pac. & cū bar. trā sit math. de mathefil. in suis fin. in sing. l. iij. Tu adde qz opi. bar. fuit secu rus Jo. an. in addi. spe. in rub. de statu mona. in. v. fuit qd disputata. & cū

sequitur Anto. de but. in. c. in pñtia. de pba. & hētur p. Ro. in. l. stipulatio hoc mō de v. ob. qui t3 opi. bar. in. ij. char. per albe. in. ij. pte statutorū. q. c. iij. cū se. & ita fuit iudicatū Bononie & cōsuiuit do. Ja. anania p ista pte & etiā alij doc. p quib^o facit. l. ticie si nō nupserit de cōdi. & demo. ad quā nō bene rñdet bal. in. l. i. C. de bis que pe. no. p. inol. in. l. lucius. de here.

dit. insti. & vi de oino que dixi p^o imo. in. l. quonē sub p ditiōe de cōdi. & de mon. **C** De regu la cato. rub. **C** Atonia c na. Tūb q not. bal. Ange. & imo. in. l. h. si lius. s. de te sta. & die bal. l. l. i. x. col. C. de sa. fan. ec. in rep. qz ista regula n̄ h3 locū in iu re canonico v3 in filiofa. qz facit testm̄ ad pias cās sine cōsensu patris. an pa tre pmozieta te cōualidef & d materia hētur p bal. & doc. in. l. h. seruos. C. d. leg. & in. l. cā quaz in. xv. col. cū se. C. de fidei cō. **C** Qd idēz est t3 bic bar to. qz regula catoiana h3 locū relictis sub cōditiōe si cōditio illa est tacita nō exp. p. & idēz t3 glo. & bar. in. l. h. optio. s. de optio. lega. & in. l. h. domio sti. ch. post dy. de le. l. h. gl. ibi sentiat p ruz. Sed qz nō hēat locū videf expref se gl. in. l. cū filia. in. v. ex psona ipsoz in fi. de le. i. & ita ēt ibi detur tenere bar. & imol. & idēz videf tenere imo. in. d. h. vño stich^o p illuz ter. h. qz p ditiō tacita in spēdēs lega tum quo ad trāsmiōnē faciat cessare regulā cato nianā p. baf in. l. q. filia^o s. h. cū. l. le. de le. l. h. vbi vñi ex here.

ditibus legatū est factum quo casu legatū a prin. qz tum est p ea parte pro qua legatari^o est heres nō t3 in. l. legatū. s. i. de le. i. tñ si repudiet hereditatē legatū nō cōfirmat. **M**o ob. reg. ca. rō est. qz tale legatū itelligit sc̄m̄ sub tacita cōditiōe si legatū repudiabit que tacita p ditiō ipedit trāsmiō nēz ut p. baf in. l. miles. s. i. de le. ij. & ibi p bar. & no. p. glo. & doc. in. l. filio que pater. de le. i. & vide imol. in. d. l. q. filia^o. s. h. in. ij. no. & t3 h pōt bal.

de oino que dixi p^o imo. in. l. quonē sub p ditiōe de cōdi. & de mon. **C** De regu la cato. rub. **C** Atonia c na. Tūb q not. bal. Ange. & imo. in. l. h. si lius. s. de te sta. & die bal. l. l. i. x. col. C. de sa. fan. ec. in rep. qz ista regula n̄ h3 locū in iu re canonico v3 in filiofa. qz facit testm̄ ad pias cās sine cōsensu patris. an pa tre pmozieta te cōualidef & d materia hētur p bal. & doc. in. l. h. seruos. C. d. leg. & in. l. cā quaz in. xv. col. cū se. C. de fidei cō. **C** Qd idēz est t3 bic bar to. qz regula catoiana h3 locū relictis sub cōditiōe si cōditio illa est tacita nō exp. p. & idēz t3 glo. & bar. in. l. h. optio. s. de optio. lega. & in. l. h. domio sti. ch. post dy. de le. l. h. gl. ibi sentiat p ruz. Sed qz nō hēat locū videf expref se gl. in. l. cū filia. in. v. ex psona ipsoz in fi. de le. i. & ita ēt ibi detur tenere bar. & imol. & idēz videf tenere imo. in. d. h. vño stich^o p illuz ter. h. qz p ditiō tacita in spēdēs lega tum quo ad trāsmiōnē faciat cessare regulā cato nianā p. baf in. l. q. filia^o s. h. cū. l. le. de le. l. h. vbi vñi ex here.

de oino que dixi p^o imo. in. l. quonē sub p ditiōe de cōdi. & de mon. **C** De regu la cato. rub. **C** Atonia c na. Tūb q not. bal. Ange. & imo. in. l. h. si lius. s. de te sta. & die bal. l. l. i. x. col. C. de sa. fan. ec. in rep. qz ista regula n̄ h3 locū in iu re canonico v3 in filiofa. qz facit testm̄ ad pias cās sine cōsensu patris. an pa tre pmozieta te cōualidef & d materia hētur p bal. & doc. in. l. h. seruos. C. d. leg. & in. l. cā quaz in. xv. col. cū se. C. de fidei cō. **C** Qd idēz est t3 bic bar to. qz regula catoiana h3 locū relictis sub cōditiōe si cōditio illa est tacita nō exp. p. & idēz t3 glo. & bar. in. l. h. optio. s. de optio. lega. & in. l. h. domio sti. ch. post dy. de le. l. h. gl. ibi sentiat p ruz. Sed qz nō hēat locū videf expref se gl. in. l. cū filia. in. v. ex psona ipsoz in fi. de le. i. & ita ēt ibi detur tenere bar. & imol. & idēz videf tenere imo. in. d. h. vño stich^o p illuz ter. h. qz p ditiō tacita in spēdēs lega tum quo ad trāsmiōnē faciat cessare regulā cato nianā p. baf in. l. q. filia^o s. h. cū. l. le. de le. l. h. vbi vñi ex here.